

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **B., s. r. o., A.**, zastúpeného Advokátskou kanceláriou M., s. r. o., K., proti povinnému: **P., bytom M., o vymoženie pohľadávky v sume 283,70 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 15 Er 2330/2011, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13 CoE 76/2011 z 11. januára 2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie oprávneného **o d m i e t a .**

Povinnému **n e p r i z n á v a** náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Prievidza uznesením č. k. 15 Er 2330/2011-12 z 11. augusta 2011 žiadosť súdneho exekútora Mgr. D., Exekútorový úrad T., o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Vychádzal zo zistenia, že exekučným titulom, na podklade ktorého sa vedie exekúcia, je rozhodcovský rozsudok WHB0110556 z 19. 11. 2010, Stáleho rozhodcovského súdu, zriadeného pri R., a. s., T.. Rozhodcovský súd si svoju právomoc na vydanie predmetného exekučného titulu založil na rozhodcovskej doložke, ktorú okresný súd posúdil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve medzi oprávneným a povinným. Pre tento záver bolo podľa súdu postačujúce oboznámiť sa s písomným vyhotovením zmluvy a exekučného titulu, keďže rozhodcovská doložka bola v rozhodcovskom rozsudku uvedená ako jeden z mnohých bodov Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, takže je zrejmé, že sa nejedná o doložku osobitne dohodnutú alebo vyjednanú spotrebiteľom. Spotrebiteľ v takejto situácii nemal možnosť doložku odmietnuť, pretože štandardizovanú formulárovú zmluvu mohol len ako celok prijať alebo odmietnuť. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť

rozhodcovskému konaniu. Neprijateľná rozhodcovská doložka je v rozpore s dobrými mravmi a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Okresný súd ďalej poukázal na to, že vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa právny poriadok ňou vytvorený stal neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, ako členského štátu, pričom vnútroštátne súdy sú povinné tento poriadok aplikovať. Zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie (čl. 288) vyplýva, že smernice ako prameň európskeho práva sú záväzné pre každý členský štát, ktorému sú určené, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Európska únia prijala smernicu Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá bola transponovaná do nášho právneho poriadku, a to Občianskeho zákonníka. Napriek jej transpozícii a skutočnosti, že adresátom smernice sú členské štáty, smernice majú tzv. nepriamy účinok, ktorý okrem iného znamená, že súd je povinný vykladať vnútroštátne právo v súlade s ustanoveniami a cieľmi smerníc (tzv. eurokonformný výklad). Na neprijateľnom charaktere rozhodcovskej doložky nič nemení ani to, že umožňuje voľbu medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko táto voľba je vždy na strane žalujúceho a nie je možné ju následne zmeniť. Žalujúcou stranou v takýchto prípadoch nebýva spotrebiteľ, teda voľba súdu je iba iluzórna. Okresný súd považoval takto dojednanú rozhodcovskú doložku za neprijateľnú aj s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, ktoré vykladal eurokonformne, t. j. v súlade s cieľmi vyššie uvedenej smernice. Poukázal na to, že rozhodcovská doložka a možnosti jej skúmania v exekučnom konaní už boli predmetom posudzovania zo strany Súdneho dvora Európskej únie, ktorý judikoval, že: „Smernica Rady 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách musí byť vykladaná v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského nálezu, vydaného bez účasti spotrebiteľa, musí, pokiaľ má za týmto účelom k dispozícii potrebné informácie o právnom a skutkovom stave, i bez návrhu posúdiť neprimeranosť rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve uzatvorenej predávajúcim alebo poskytovateľom a spotrebiteľom. Ak ide o neprimeranú doložku, tomuto súdu prislúcha vyvodit' všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, aby sa uistil, že tento spotrebiteľ nebude uvedenou doložkou viazaný." Slovenský právny poriadok priamo ukladá v niektorých prípadoch aj bez návrhu zastaviť exekúciu vedenú na základe rozhodcovského rozsudku. Takémuto postupu nebráni ani skutočnosť, že arbitráž prebehla za účasti spotrebiteľa, ktorý nepodal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Zastavenie exekúcie za týchto podmienok je možné s použitím ustanovení § 45 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní

v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoRK“). Pretože súd musí rešpektovať medzinárodné zmluvy (čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) a rozhodovať v súlade s cieľmi Európskej únie, okresný súd dospel k záveru, že rozhodcovská doložka je neplatná, pretože spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach medzi oprávneným a povinným v neprospech povinného.

Existujúca, ale neplatná rozhodcovská doložka nemôže byť potom základom právomoci rozhodcovského súdu. Ak si rozhodca svoju právomoc z takto uzavretej doložky odvodil, na ktorom základe následne vydal exekučný titul, nemožno takéto rozhodnutie považovať za rozhodnutie vydané osobou na to oprávnenou. Uvedené spôsobuje, že pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie neprebehlo riadne rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom by bol rozhodcovský rozsudok, na podklade ktorého by mohla byť v zmysle ustanovenia § 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku vedená exekúcia.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Trenčíne (ako súd odvolací) rozhodol uznesením č. k. 13 CoE 76/2011-23 z 11. januára 2012 tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 219 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) ako vecne správne potvrdil, pretože sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol ďalšie dôvody, ktorými zároveň reagoval na relevantné argumenty odvolania.

Preskúmaním spisu odvolací súd nezistil nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa ani v jednej z namietaných okolností odvolateľom, a teda ani dôvod na odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. V danom prípade súd prvého stupňa vo veci dôvodne aplikoval ust. § 44 ods. 2 Ex. poriadku, ako aj ust. §§ 53 a 54 Obč. zákonníka a ust. Smernice Rady 93/13/EHS a vykonal aj správny výklad týchto zákonných ustanovení.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie, tak ako to žiadal v žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alternatívne, aby zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie prvostupňového súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podanie dovolania dôvodil tým, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona

bol potrebný, a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. d/, písm. e/, písm. f/ O. s. p.), a tým v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ O. s. p., v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Poukázal, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, a teda bolo v súlade so zákonom rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom. Taktiež je neprijateľné, aby súd poprel právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, nakoľko sa nepodal návrh na začatie konania o jeho zrušení, hoci bol podľa zákona potrebný. Konaním súdu mu bolo odňaté právo domáhať sa svojho práva na uspokojenie svojej pohľadávky v exekučnom konaní, nakoľko súd bez vyslovil bez zákonného dôvodu právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vydané v súlade so zákonom za nevykonateľné, čím oprávnenému spôsobil ujmu, teda konal i v rozpore so základnou zásadou *iustitia nemini neganda*, podľa ktorej nikomu nie je možné odoprieť spravodlivosť. Vo vzťahu k námietkam oprávneného v odvolaní, sa odvolací súd obmedzil len na ich citáciu v uznesení. Aj napriek významu zákazu retroaktivity a riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu, súd nezaujal k tvrdeniam oprávneného žiadne stanovisko. Súd nepotvrdil a ani nepoprel opodstatnenosť tvrdení oprávneného v odvolaní, a teda takýmto postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie (ust. § 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ust. § 237 a § 239 O. s. p.

Prípustnosť dovolania podľa ust. § 239 O. s. p. v preskúmvanej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu a ani o uznesenie, ktorým by

odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (ust. § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu potvrdzujúce uznesenie okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Prípustnosť dovolania oprávneného by tak prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád, taxatívne vymenovaných v ust. § 237 O. s. p. Podľa citovaného zákonného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. nie je relevantný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto zákonnom ustanovení, keďže rozhodujúcou skutočnosťou je len zistenie súdu, že k takejto procesnej vade skutočne aj došlo.

Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 237 písm. d/ O. s. p., keď poukázal na prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Podľa ust. § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa ust. § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa ust. § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Prekážka právoplatne rozhodnutej veci svojou povahou patrí k procesným podmienkam a jej zistenie v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, ak určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne alebo neúplné. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci exekúcie oprávneného P., s. r. o., so sídlom v B., proti povinnému P., bytom v N., o vymoženie sumy 283,70 eur s príslušenstvom, na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. WHB0110556 z 09. novembra 2010, vydaného Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným pri R. a.s., ktorá sa viedla na Okresnom súde v Trenčíne pod sp. zn. 15 Er 2330/2011, nepredchádzalo žiadne iné konanie na exekučnom súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je súdnym rozhodnutím, ktoré by zakladalo prekážku veci rozsúdenej v zmysle ust. § 159 ods. 3 O. s. p. Poverenie na vykonanie exekúcie je individuálny právno-aplikačný akt, ktorý má priame právne účinky len voči osobe súdneho exekútora. Ide o procesný úkon exekučného súdu adresovaný súdnemu exekútorovi, na základe ktorého súdny exekútor môže začať vykonávať exekúciu (§ 36 ods. 2 druhá veta Exekučného poriadku) a ktorým súdny exekútor preukazuje svoje oprávnenie exekúciu vykonávať (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. februára 2012, sp. zn. 5 Cdo 205/2011).

Ako je z vyššie uvedeného zrejme, v predmetnej exekučnej veci nebolo s konečnou platnosťou rozhodnuté a vo veci nepredchádzalo žiadne iné konanie. Súd je povinný skúmať exekučný titul v rovnakom rozsahu počas celého exekučného konania, nielen pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. V prípade zistenia, že nie sú splnené podmienky materiálnej alebo formálnej vykonateľnosti exekučného titulu, je povinný exekúciu aj bez návrhu zastaviť. S poukazom na uvedené dovolateľom vytýkaná vada konanie súdov nezaťažila.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O. s. p., pretože sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ust. § 81 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

V predmetnej veci exekučný súd nezačal konať svojvoľne, sám od seba, ale na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, teda návrh na začatie konania bol podaný. Exekučný súd v predmetnej veci následne exekúciu zastavil podľa ust. § 45 ods. 1 písm. c/ a § 45 ods. 2 ZoRK v spojení s § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. Podľa ust. § 45 ods. 2 ZoRK je exekučný súd povinný zastaviť exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky uvedené v ust. § 45 ods. 1 písm. b/ a c/ ZoRK. Aj podľa ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku platí, že súd exekúciu zastaví na návrh alebo aj bez návrhu. Z obsahu tejto námietky vyplýva, že dovolateľ napáda vecnú správnosť právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých založili svoje rozhodnutia. Námietka dovolateľa o existencii vady uvedenej v ust. § 237 písm. e/ O. s. p. nie je preto opodstatnená.

Podľa názoru dovolateľa je konanie súdov tiež postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p. O takú vadu ide vtedy, ak sa postupom súdu účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom, čím sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ existenciu tejto vady vyvodzoval z toho, že súdy oboch stupňov oprávneného nevyzvali a ani s ním inak nekomunikovali o jeho právnych a skutkových návrhoch, konali bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania. Citoval z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“) sp. zn. II. ÚS 136/08, ktorý v postupe, ktorým súd odníme účastníkovi konania možnosť vyjadriť sa k dôkazu, ktorý súd vykonal a ktorý obsahoval zistenie významné pre jeho rozhodnutie, a vytvorí tak dotknutému účastníkovi podstatne nevýhodnejšie podmienky na preukázanie svojich tvrdení, než akými disponuje druhý účastník konania, videl nielen porušenie základného práva účastníka vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, ale aj porušenie princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní ako základných defíničných prvkov práva na spravodlivé súdne konanie. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“) sp. zn. 1 Cdo 145/2004, ktorý existenciu vady podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. videl v takom postupe odvolacieho súdu, ktorým tento potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, vychádzajúceho zo skutočností, ktoré neboli žalobcom tvrdené a ani súd prvého stupňa sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal, a to bez toho, aby účastníkovi konania umožnil k novým právnym záverom sa vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa nejavili významnými.

K uvedenému dovolací súd opätovne poznamenáva, že podľa ust. § 58 ods. 1 Exekučného poriadku môže exekučný súd zastaviť exekúciu nielen na návrh účastníka konania, ale aj bez návrhu, ak zistí, že na to existuje zákonný dôvod (vid' najmä dôvody zastavenia exekúcie uvedené v § 57 Exekučného poriadku). Exekučný súd vtákom prípade pochopiteľne nemá povinnosť účastníkov vopred informovať o svojom zámere zastaviť exekúciu a vyzvať ich na zaujatie stanoviska. V prejednávanej veci okresný súd exekúciu zastavil podľa ust. § 45 ods. 1 písm. c/ a § 45 ods. 2 ZoRK, pretože dospel k záveru, že vykonávaný exekučný titul -rozhodcovský rozsudok zaväzuje povinného, ako účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Vychádzal z posúdenia rozhodcovskej doložky, ako neprijateľnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách, a preto absolútne neplatnej. Pokiaľ rozhodcovský súd založil svoju právomoc na konanie na neplatnej rozhodcovskej doložke, rozhodnutie vydané v takom konaní nie je spôsobilým exekučným titulom pre vedenie exekúcie. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neplatnosti rozhodcovskej doložky má za následok materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku. Vykonateľnosť exekučného titulu (formálnu aj

materiálnu) je exekučný súd povinný skúmať už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku je exekučný súd po doručení žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia povinný preskúmať podanú žiadosť a k nej pripojený návrh na vykonanie exekúcie, ako aj exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. V rámci toho najmä skúma, či návrh na vykonanie exekúcie obsahuje všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený doložkou vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný osobami špecifikovanými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania podľa ust. § 103 O. s. p. V tomto štádiu exekučného konania, kedy je úlohou súdu posúdiť, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 42 ods. 2 Exekučného poriadku) sa vychádza z tvrdení oprávneného, ktoré sú obsahom jeho návrhu na vykonanie exekúcie a z pripojeného exekučného titulu. Dokazovanie v zmysle procesnej činnosti súdu upravenej v ust. § 122 až § 124 O. s. p. exekučný súd v tomto štádiu exekučného konania nevykonáva, pretože postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi priamo zo súdneho spisu. Oboznamovanie sa s obsahom listín tvoriacich súčasť súdneho spisu, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia, si nevyžaduje nariadenie pojednávania a osobnú účasť oprávneného a povinného. Ak aj napriek existencii skutočnosti, ktorá by bola dôvodom pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, súd poverenie vydá, je povinný toto svoje pochybenie napraviť tým, že exekúciu dodatočne aj bez návrhu zastaví. Postupuje pritom rovnako, ako v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, čiže vychádza z obsahu spisu a listín predložených samotným oprávneným.

Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania a bez toho, aby vo veci vykonával dokazovanie. Oprávnenému účastníkovi exekučného konania napriek tomu nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože ide o zákonom predpokladaný a dovolený postup odvolacieho súdu, vyplývajúci z ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania s výnimkou prípadov uvedených v odseku 1, kedy je nariadenie pojednávania naopak povinné. Ide o prípady, keď odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej a buď je potrebné v odvolacom konaní zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 115a bez

nariadenia pojednávania, alebo ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, alebo si nariadenie pojednávania vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch je nariadenie pojednávania ponechané na úvahu odvolacieho súdu. V prejednávanej veci odvolací súd bez akýchkoľvek výhrad prevzal skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvého stupňa a stotožnil sa aj s jeho právnym posúdením veci. Pre doplnenie alebo opakovanie dokazovania, na účely ktorého by bolo potrebné nariadiť pojednávanie, nebol žiadny dôvod, keďže ani samotní účastníci vykonanie žiadnych dôkazov v odvolacom konaní nenavrhl.

Pokiaľ oprávnený vyvodzuje existenciu procesnej vady v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. z toho, že súdy konali vo veci bez nariadenia pojednávania a bez dostatočnej komunikácie s oprávneným, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenému znemožnená realizácia jeho procesných oprávnení.

Námietku oprávneného, že exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offo skúmať povahu rozhodcovskej doložky, dovolací súd posudzoval iba v súvislosti so zisťovaním, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k vade uvedenej v ust. § 237 písm. f/ O. s. p, teda či v konaní pred súdmi nižších stupňov nebola oprávnenému, ako účastníkovi konania, odňatá možnosť konať pred súdom.

V predmetnej veci okresný súd, ako súd exekučný, na základe žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu sp. zn. WHB0110556 z 19. novembra 2010 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Následne exekúciu zastavil s poukazom na ust. § 45 ods. 1 písm. c/ a § 45 ods. 2 ZoRK v spojení s ust. § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. Podľa názoru dovolacieho súdu, tak exekučný súd prvého stupňa, ako aj súd odvolací, podmienky o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie a podmienky na zastavenie exekúcie posúdili správne. Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označil za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd nielen oprávnený, ale zároveň aj povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej a platnej rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky).

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky dohodnutej v spotrebiteľskej veci (t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou

zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom, ako aj z ustanovenia § 45 ods. 1 a ods. 2 ZoRK, t. j. oprávnenie posúdiť, či plnenie na ktoré rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka konania, nie je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo neodporuje dobrým mravom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne.

Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie alebo neplatnosti rozhodcovskej zmluvy má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa, ktoré tvoria samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že vyššie uvedené závery vyplývajú z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie sp. zn. 6 Cdo 105/2011 z 10. októbra 2012 alebo uznesenie sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012).

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou alebo platnosťou rozhodcovskej zmluvy nebránia ani ustanovenia ZoRK, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľia. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania (tzv. nespotebiteľov) znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu v konkrétnej veci, tak v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. Princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu

alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 230/2011 z 18. septembra 2012.

V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť, a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného ako spotrebiteľa. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Zo zmluvy o úvere uzavretej medzi oprávneným a povinným vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, vrátane rozhodcovskej doložky upravenej v článku 17 týchto podmienok. Dovolací súd sa stotožnil aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že k vade konania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. nedošlo, t. j. oprávnenému nebola postupom súdu prvého stupňa a ani odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

V ďalšej časti dovolania oprávnený uplatnil viacero výhrad voči právnomu posúdeniu veci súdmi, poukázal na nesprávnu aplikáciu a interpretáciu smernice 93/13/EHS, nedostatočnú odôvodnenosť, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť záverov odvolacieho súdu, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva ako účastníka konania na súdnu ochranu podľa článku 46 odseku 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“).

Podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 46 odseku 1 Ústavy SR a článku 36 odseku 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Súd tiež nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozhodnutie opravného (odvolacieho) súdu (ust. § 211 O. s. p.). Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR zahŕňa aj právo účastníkov konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Tomuto právu účastníkov konania korešponduje povinnosť súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Zákonnú úpravu tejto povinnosti súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 157 ods. 2.

Podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa

pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa ust. § 167 ods. 2 O. s. p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Ústavný súd SR sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť rozhodnutie vyjadril vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých uviedol, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu (sp.zn. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). V rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 358/09 Ústavný súd SR konštatoval, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Rovnako ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany dal súd podrobnú odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (R. c. Š. z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, H. c. Š. z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B, G. c. G. z 29. mája 1997, H. c. F. z 19. februára 1998).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. platí aj v odvolacom konaní (ust. § 211 ods. 2 O. s. p.). Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 78/05 uviedol, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., ako aj ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR.

Okresný súd (ako súd prvého stupňa) v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou osobou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Okresný súd zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia záver o tom, prečo rozhodcovskú doložku dojednanú v zmluve o úvere považoval za neprijateľnú podmienku, ktorá bola od počiatku neplatná, z dôvodu ktorého sa rozhodcovské konanie uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok, vydaný v takomto konaní, preto nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

Krajský súd (ako súd odvolací) odôvodnil rozhodnutie v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p., keď skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa s doplnením ďalších dôvodov, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávneného, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo bolo nutné pristúpiť k zastaveniu predmetnej exekúcie. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného oprávneného neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa náležitosti zákonného rozhodnutia podľa ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv, či požiadaviek dovolateľa.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa názoru dovolacieho súdu, skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v posudzovanom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 6 odsekom 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článkom 46 odsekom 1 Ústavy SR, pretože odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok spĺňa požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia.

Námietku dovolateľa týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu posúdil dovolací súd ako nedôvodnú.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je potrebné uviesť, že ide o dovolací dôvod, ktorý sám o sebe prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v Občianskom súdnom poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania (ust. § 236 a nasl. O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. Uvedený záver platí aj pre dovoláciu námietku, obsahom ktorej je výskyt tzv. inej vady v konaní pred odvolacím súdom, odlišnej od vád taxatívne uvedených v ust. § 237 O. s. p., o ktorej dovolateľ tvrdí, že mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Keďže dovolanie oprávneného nie je procesné prípustné, dovolací súd nebol oprávnený pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a ani skúmať, či odvolací súd svoje konanie nezaťažil tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania v prejednáwanej veci nemožno vyvodiť z ust. § 239 O. s. p. a dovolacím súdom neboli zistené ani vady konania podľa ust. § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 5 O. s. p. odmietol dovolanie oprávneného, pretože dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo úspešnému povinnému (ust. § 243b ods. 5 a § 243c v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže však povinnému v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, dovolací súd mu ich náhradu nepriznal.

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. 03. 2013

JUDr. Štefan Šatka, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mgr. Monika Poliačiková